

אימונים - ונתוני מודיעין

למשרד המודיעין הגדודי, לקבל את הידיעות על המוצב.

הקמ"ן אמר לו: "מאחר שאנחנו נמצאים זמן קצר בגזרה, אין לנו הרבה ידיעות על המוצב. אני מניח שהמוצב הוא מחלקתי, אך יתכן שהוא גדול מכך, אולי אף דו-מחלקתי. סיור שהתקרב הלילה למוצב חטף אש של שני מקלעים מצד דרום... הזמנתי תצ-לומי אויר מהחטיבה, אך אינני יודע מתי אקבל אותם".

הפעם היה על דני לתכנן התקפה פלוגתית לא רק בהעדר "מודיעין" אלא אף בהעדר "ידיעות". היה עליו להתחיל בפעולת איסוף ידיעות, בתיאום עם המודיעין הגדודי. היה עליו לבדוק תצלומי אויר, לחקור סיירים חוזרים כדי לבנות לעצמו תמונה מציאותית, עד כמה שאפשר, של מוצב האויב. וכל זאת הוא עושה בפעם הראשונה כמ"פ — כי הרי בעבר, באימונים, תמיד ניתנו לו ידיעות מלאות, מודיעין מושלם, והוא צריך היה רק להכין את התוכנית הטקטית. והמוצב כבר נכבש!

מחלקה מוגברת של אויב במוצב מחופר

"...גבעת העץ! על הגבעה, מחלקה מוגברת של האויב במוצב מחופר, על השלוחה המזרחית של הגבעה — כיתת מק"ב; בערוץ מצפון כיתת מרג-מות 81 מ"מ. המוצב מוקף שתי גדרות דו-שיפועיות, המרחק בין גדר לגדר 20 מטר. בין שתי הגדרות פזורים מוקשי-נעל ומוקשים קופצים. כיתת המק"ב מוצבת במשימת אש סכנה על קטע הגדר הנמשך למערב".

"השטח הצהוב שמצפון והחורשה שמדרום מטווחים ע"י המרגמות כמשימות אש מגן..."

"אתה המ"פ. בסיוע ניתנה לך כיתת מרגמות 81 מ"מ וכיתת מק"ב. עליך לכבוש את המוצב עד 120500 — פעל!"

כמובן שדברים אלה לא נאמרו באחד ממבצעי צה"ל; הם נאמרו בשעת אימונים, באחד משטחי האימונים.

מקבל הפקודה, דני, מפקד הפלוגה, החל מיד לתכנן את התקפת פלוגתו: קבע שתי פריצות בגדרות, הכין מטעני בנגלור בהתאם למספר הפריצות, דאג לפיצוץ המוקשים שבין הגדרות, תכנן אש לשיתוק המוצב ולהשתקת המרגמות של האויב, תכנן נתיב התקרבות הכוח בעקיפת השטחים המטווחים ועוד ועוד.

הפלוגה ביצעה את ההתקפה למופת: המוצב נכבש.

המג"ד כינס את קבוצת הפקודות, ומסר את הפקודה. בסעיף ידיעות אמר בין השאר: "גבעה 123,5 בנ"צ 345890, מוצב אויב בערך בעוצמה מחלקתית". בסעיף כוחות ומשימות אמר בין השאר: "פלוגה א' ועוד כיתת 81 מ"מ תכבוש את גבעה 123,5 ותתבסס בה לקראת המשך ההתקדמות עד שעה 120600".

דני, מ"פ א', ניגש מיד לאחר קבוצת הפקודות

אין זה מענייננו כרגע כיצד ביצע דני את משימתו... אם הצליח לרכו לעצמו עד שעת "ש" את הידיעות הדרושות לו, ואם תוכנית ההתקפה שלו היתה גמישה די הצורך לסגלה למקרים שהידיעות לא היו מדויקות.

לחקור סיירים, לפענח תצלומי-אוויר

שות המפקד המבצע, עלינו להרגיל את המפקדים בכל תרגול ותמרון לעשות כל מאמץ לאיסוף הידיעות ולגיבושן. על המפקד לדעת איזה סיורים ותצפיות עליו לארגן; עליו לדעת כיצד להשתמש בתצלומי אוויר, וכיצד לנצל את שאר סוכנויות האיסוף העומדות לרשותו ולרשות המפקדות הממונות.

בשעת מתן הנתונים לתרגיל, אין למסור למפקד המתורגל את המודיעין על היעד כשהוא מושלם, אלא לתבוע ממנו שיתכנן את איסוף הידיעות, ואח"כ למסור קטעי דוחות-סיור, דוחות תצפית, תצלומי-אוויר וכו', אשר לפיהם יהיה עליו להכין את תוכנית ההתקפה שלו, ממש כפי שהדבר יקרה בעת ההכנות לקרב.

דברים אלה נכונים לגבי כל פעולת התקפה, אך השיבותם גדלה שבעתיים כשהדברים אמורים בקרב היתקלות.

במקרה כזה יש צורך בפעולה יזומה ומהירה של דרגים נמוכים יחסית; בדרגים אלה עומדת לרשות המפקד כמות ידיעות קטנה ביותר, ומידת דיוקן מודיעין עטת אף היא. במקרה כזה, הרגלי עבודת המודיעין של המפקד עשויים להכריע במהלך הקרב.

מבחינה מעשית אין כל קשיים בהכנסת נושא זה לתרגילי המפקדים בקורסים השונים ובאימוני עוצבות. מובן שבתרגילים הטקטיים הראשונים, כאשר המטרה העיקרית היא ללמד את המפקד-החניך את הטכניקה של ההתקפה, יש לתת לו מודיעין מלא, למען יוכל להתרכז בפתרון הטקטי. אך יש להפחית בהדרגה את כמות הידיעות הניתנות לו ולהגיע לתרגילים בהם הידיעות הניתנות בשלב הראשון הן מעטות ביותר ו"מציאותיות" — כלומר, כפי שהיה מקבילן בשלב זה בתנאי קרב; ורק בהמשך התרגיל וכ"כ תוצאה מפעילותו של המפקד, יגיעו מצב ידיעותיו על האויב והערכותו למשהו המתקרב לשלמות.

אותנו מעניין לבדוק ולדעת מה הביא את דני למצב קשה זה, בו הועמד זו הפעם הראשונה, למרות עברו העשיר בתרגולים ותמרונים למיניהם.

נכון הוא, שבכל מבצע או קרב מחובתם של המפקד או המפקדה הממונים, לספק את מירב פרטי המודיעין לדרג המבצע. כאן המקום להדגיש, כי עד כמה שאפשר, יש להשתדל לספק חומר המעובד כמודיעין, ולא אוסף ידיעות בלבד.

אך במקרים רבים, בעת מלחמה, יחסרו נתוני מודיעין מספיקים; וכדי שמקרים אלה לא יהיה בהם משום הפרעה וכשלון מראש, עלינו לחנך את המפקדים לקראתם.

יחד עם השאיפה להעמיד את מירב הידיעות לר-

בעית המודיעין / 10 חמ"מ 60

חיפוש אחרי תשובה לבעיה זו — הוא המפעיל את תהליך-המודיעין, והוא הנותן את המשמעות המלאה לציווי, האומר מה חשובה הנה אחריות המודיעין למתן אתראה בעתה; שהרי עצם האתראה הלא נובעת מהניסוח הניתן לתשובה — "בעית-המודיעין — מהי?". וכל היתר שבעבודת-המודיעין אינו בא אלא לסייע לענות על שאלת-יסוד זו. "לוחם"

ולא רק אופים של גורמים אלה משתנה משלב-לשלב, אלא שאף עצם מידת-מציאותן של ידיעות על כך שונה הנה בכל שלב ושלב.

רק על דרך תשובה זאת ברור יהיה לנו מדוע נכון הוא לומר שאין כל סתירה בין נאמנות הקמ"ן לידיעות שבידיו, לבין נאמנותו למפקדיו; ועל-שום-מה מחובתו היא לשנות דעתו כאשר עצם התשובה לבעיה משתנית.